

Karel van Mander

Meulebeke 1548 - Haarlem 1606

Leven en Werk

Karel van Mander woonde in Kortrijk van 1580 tot eind 1582 samen met zijn vrouw en eerste zoon Cornelis. Tijdens zijn verblijf vroeg de Kortrijkse gilde van de linnenwevers hem een triptiek te schilderen voor hun altaar in de St-Maartenskerk. Het middenstuk van dit triptiek verbeeldt de H. Catharina, patrones van de wevers en is nu nog altijd in de kerk te bewonderen.

Karel van Mander is bekend om zijn biografie van Nederlandse artiesten 'Het Schilderboek'. Hij reisde naar Italië van 1574 tot 1577. Was bevriend met Bartolomeus Spranger die hem introduceerde in Wenen. Daar werkte hij voor keizer Rudolf II in 1577. Bij zijn terugkeer moest hij door de oorlog uitwijken naar Haarlem en in 1604 naar Amsterdam.

Karel van Mander schilderde *De aanbidding door de Drie Wijzen* in zijn Haarlemse periode tussen 1590 en 1595. Toch verraden zijn kleurgebruik en de horizontale compositie zijn Vlaamse achtergrond en de invloed van Breughel. Dat is merkbaar aan de bruine voorgrond, het vele groen in het centrum en de lichtblauwe tinten op de achtergrond. Later werk van Karel van Mander - na 1598 – toont meer substantiële zwaardere figuren, diagonale composities met op de voorgrond imposante personages maar ook nog wel het panoramisch landschap zoals in dit werk. Het moeder-kind motief was één van zijn geliefkoosde onderwerpen.

Op het schilderij zien we hoe Caspar, de oudste Wijze, knielt voor de maagd Maria die het kind Jezus op schoot heeft. Hij biedt goud als geschenk aan. Achter hem staan Balthazar, de Moor en Melchior, de jongste van de drie. Hun giften hebben een symbolische betekenis: goud staat voor het koningschap van Jezus, wierook is een eerbetoon aan zijn goddelijkheid en mirre is een voorteken van zijn vroegtijdige dood.

Werk in de collectie van het Broelmuseum

De aanbidding van het kindje Jezus door de Drie Wijzen, olie op paneel, 39,3 cm x 56,5 cm inv. 1065 (zie foto onder)

Maaltijd in het huis van Simon de Farizeeër, pentekening, 25 x 50,5 cm, inv. 1047

4 prenten naar Karel van Mander door graveurs, gravure, inv. 1061abcd

13 gravures naar Karel van Mander door graveurs, gravure in boek gebonden, inv 1068ab

Mozes vraagt toestemming (Exodus, 4.18), ets, 18,7 cm x 34 cm, inv 1078

